

FEHÉR MÁRCIUS

SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: JAKAB GUSZTÁV

A hóvirágot senkinek sem kell bemutatni. A tavasz talán legismertebb mozzanata, ahogy az első meleg napokon a hó alól kidugva virágait hirdeti a fagyos és sötét tél elmúlását. Évtizedeken keresztül az volt a városi gyerekek első találkozási pontja a vadon élő növényekkel, amikor nőnapkor borostyánlevélbe csomagolt hóvirágot vásároltak az utcákon az alkalmi árusoktól. Ez a szokás a kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*) 2005-ös védetté nyilvánításával megszűnt. Ma már csak a kertekben nevelt példányok virágait szedhetjük le, a virágárosok pedig a rokon fajait árulhatják, például a balkáni és kis-ázsiai származású, pompás hóvirágot (*Galanthus elwesii*). A természetvédők „zéró toleranciát” hirdettek a hóvirág vé-

delme érdekében. A problémát nem a néhány szál hóvirágot leszakító kirándulók jelentették, hanem az elharapódzó szervezett gyűjtés. A legszebb és legnagyobb virágok tömeges begyűjtése ráadásul egyfajta fordított kiválasztást indított el, ami az állományok genetikai leromlását okozta. Még nagyobb problémát jelentett a hagymák kereskedelmi célú kiásása, amivel nemcsak a természetes állományok mérete csökkent le, de az élőhelyeiket is károsították. A jelenség egyik káros mellékhatása az volt, hogy a gyűjtők gyakran egyes kora tavaszi növényritkaságokat sem kímélték. Leggyakoribb áldozatok a tavaszi tözike (*Leucojum vernum*) és a kakasmandikó (*Erythronium denscanis*) voltak. Sajnos, ez a káros gyakorlat Erdélyben

mind a mai napig megfigyelhető.

De a hóvirág sokkal régebben kedvelt, mint gondolnánk! A középkori lovagkertekben mint „hagymagyökérű, fehér viola” jelenik meg, bár nem tudhatjuk biztosan, hogy ez a név nem vonatkozik-e a hasonló tavaszi tözike-re is. Később a barokk tulipános-narcizos díszkertekben is feltűnik a 17. században. Az első jelentős magyar kertészeti könyvben, Lippai János jezsuita szerzetes Pozsonyi kertjében is hasonló néven említik. De nemcsak az arisztokrácia ismerte a hóvirágot, hanem a köznép is, erre utal számos népies elnevezése: kacsabiri, hófehérke, gyócsvirág, fehér március, havadi, csengővirág. Jelenleg használt magyar neve Benkő József erdélyi nyelvész-botanikustól származik, aki hóvirág névvel különítette el a fajt a tözike-től.

HÓVIRÁG
A SZÉKELYFÖLDI
BENCÉD HATÁRÁBÓL

A hóvirág Magyarországon nem számít ritkaságnak, üdőbb talajú tölgyesekben és bükkösökben, hegyvidéki területeinken még kifejezetten elterjedt. Az Alföldön ezzel szemben különlegesség, itteni állományai többnyire kivadulásból származnak. A kikeleti hóvirágot egy internetes szavazás alapján 2017-ben az „Év vadvirágának” választották.

JAKAB GUSZTÁV
BIOLÓGUS, BOTANIKUS,
A SZENT ISTVÁN EGYETEM
AGK EGYETEMI DOCENSE

INFORMÁCIÓK ÉS JÁTÉKOK: ÉV VADVIRÁGA MOZGALOM
[HTTP://EVVADVIRAGA.NHMUS.HU](http://EVVADVIRAGA.NHMUS.HU)

Disney Nature
Bemutatja
BONNE POCHE CINÉMA és PATRIKA FILMSZERZŐK
és WILD TOUCH közreműködésével

PINGVINEK VÁNDORLÁSA 2.

LUC JACQUET FILMJE

ÁPRILIS 13-TÓL
A MOZIKBAN!